

بسم الله الرحمن الرحيم

(درس بیست و نهم: نصیحت و خیرخواهی)

« .. وَ قَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَ نَصَحْتُ لَكُمْ وَ لَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ » (اعراف/ ۷۹)

(صالح) گفت: ای قوم من! همانا پیام پروردگارت را به شما رساندم و برای شما خیرخواهی کردم، ولی شما دلسوزان و خیرخواهان را دوست ندارید.

۱- شرائط نصیحت خواه.

کسی که برای دیگران راهنمایی، نصیحت و خیرخواهی می کند، (مثل استاد، واعظ و منبری، مشاور، مربی و والدین و...) دارای شرائطی است؛

الف): نرمخویی «قَوْلًا لَيِّنًا» (طه / ۴۴) .

ب): سخن قابل فهم. «مَعْرُوفًا» (بقره / ۲۳۵).

ج): برخورد با کرامت. «قَوْلًا كَرِيمًا» (إسراء / ۲۳).

د): رسا و گویا. «بَلِيغًا» (نساء / ۶۳).

و): خیرخواهی، روبرو و پشت سر باشد. (الکافی، چاپ اسلامیة، ج ۲، ص ۲۰۸).

۲- پذیرش نصیحت از هر شخصی

نصیحت، محدود به سن خاص و افراد خاصی نیست. قرآن می فرماید:

پرنده‌ای به نا هُدهُد، حضرت سلیمان(ع) را تذکر داد و از منطقه‌ای به او خبر داد که: پادشاهی است به نام «

بلقیس» دارد و مردم آن منطقه به جای خدا، خورشید را می پرستند. (نمل/ ۲۲ تا ۲۴).

قرآن می فرماید: حتی کسانی که مشکل دارند و نمی توانند برای رزم و مقابله با دشمن در جبهه باشند، لا اقل

خیرخواه و نصیحت کننده دیگران باشند. «إِذَا نَصَحُوا» (توبه / ۹۱).

۳- نصیحت نه خیانت.

قرآن می‌فرماید: برادران حضرت یوسف (ع) به او حسادت ورزیده و به خیانت، خواستند او را بکشند و یا در چاه بیندازند. اما به دروغ گفتند که ما خیرخواه او هستیم. «إِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ» (یوسف / ۱۱).

۴- نصیحت و خیرخواهی عملی

لازم نیست نصیحت و خیرخواهی همیشه، زبانی باشد، بلکه گاهی در عمل، مؤثرتر است. حدیث داریم: «كُونُوا دُعَاةً لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ» دیگران را با عمل به خیر و خوبی دعوت کنید. (کافی / ج ۲، ص ۷۸). گاهی سنگ یا تیغ و یا شیء اذیت کننده‌ای بر سر راه دیگران است و ما از روی خیرخواهی آن را بر می‌داریم.

۴- مطابق عقل و احکام دین

حدیث داریم: نصیحت و خیرخواهی به اندازه فهم و عقل باشد. «عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ» (کافی / ج ۱، ص ۲۳). لذا ما در اسلام، قانون، حکم، دستور و سفارش ضد عقل، نداریم. اما چیزهایی فوق عقل داریم. مثل اینکه اسلام می‌فرماید: گوشت خوک حرام است و انسان، تا امروز، دلیلش را متوجه نشده است. و دلیلش را فقط خدا می‌داند. «أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ» (ملک / ۱۴).

۵- بهره‌گیری از شیوه حکمت، موعظه و مجادله

قرآن می‌فرماید: در راه خیرخواهی از این سه شیوه حکمت، موعظه و مجادله استفاده کنید. (نحل / ۱۲۵). «حکمت» یعنی: استدلال و منطق. و موعظه یعنی: نصیحت در راه خیر، به دون توهین و تحقیر. و «جدال»: یعنی: بحث و گفتگوی با مخالف و دشمن به شکل نیک و احسن. البته! نصیحت و خیرخواهی، همیشه در قالب خوش آمدن طرف مقابل و رفاه و لذت نیست. خیرخواهی و نصیحت گاهی به ظاهر تلخ است. قرآن از قول حضرت صالح ع می‌فرماید:

«... وَ نَصَحْتُ لَكُمْ وَ لَكِنْ لَا تُجِبُونَ النَّاصِحِينَ» : پس (حضرت صالح ع) گفت: ای قوم من! همانا پیام پروردگارم را به شما رساندم و برای شما خیرخواهی کردم، ولی شما دلسوزان و خیرخواهان را دوست ندارید. (أعراف / ۷۹).

۶- خیرخواهی برای رفع اختلافات خانوادگی

حدیث داریم: بهترین انسان‌ها از نظر مقام و جایگاه در قیامت، کسانی هستند که برای رفع مشکلات و اختلافات خانوادگی تلاش (خیرخواهی و دلسوزی) می‌کنند. (کافی / ج ۲، ص ۲۰۸).